

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 15. april 2010 truffet vedtak i

- Sak nr:** 20/10 (arkivnr: 201000206-7)
- Saken gjelder:** Klage fra A på jordskifterettsleder B ved X jordskifterett
- Utvalgsmedlemmer:** Randi Grøndalen
Johan Arne Slørdal
Frode Sulland
Halvor Kjølstad
Wenche Frogn Sellæg
- Offentlighet:** Vedtaket er offentlig, jf. offentleglova § 3.
- Vedtak:**
1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan overprøves ved rettsmidler og forhold hvor klagefristen har utløpt.
 2. Det foreligger forøvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor jordskifterettsleder B.

Innledning:

Ved brev av 22. februar 2010 har A inngitt klage på jordskifterettsleder B ved X jordskifterett. Klagen gjelder dommeratferd og saksbehandling. Klagen er forelagt jordskifterettsleder B som ved brev av 22. mars 2010 har avgitt uttalelse.

Saksfremstilling:

Klager er part i pågående jordskiftesak D som jordskifterettsleder B administrerer som tilkalt jordskiftedommer til Y jordskifterett. Det er i tillegg to meddommere i saken. Saken ble vedtatt fremmet 23. mars 2006.

Saken er omfattende med mange parter involvert, og gjelder hovedsaklig jordskifte av skog og utmark. Skiftefeltet er til sammen ca 250 000 daa. Hensikten er å redusere teigdelingen i området, samt å løse opp flere realsameier og ett personlig fjellsameie.

Jordskifteretten har signalisert vedtak av endelig skifteplan i rettsmøte 5. mai 2010.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Det vises innledningsvis til en dialog klager hevder har foregått mellom ham og jordskifterettsleder B ved sakens innledning vedrørende gjennomføring av hogst på eiendom omfattet av jordskiftearealet. Klager hevder at jordskifterettsleder B ga klarsignal til hogst. Imidlertid viser det seg at denne hogsten har redusert inngangsverdien vesentlig, da tømmerverdien er en del av skiftegrunlaget.

Videre vises til at jordskifterettsleder B nektet å gjennomføre befarings i forbindelse med en utbedring av skogsbilvei sommeren 2009, uten å oppgi begrunnelse for dette.

I februar 2010 ble klager klar over at en annen part i saken hadde hatt et møte med jordskifterettsleder B, og at det var grunn til å frykte at innklagede ikke har opptrådt upartisk og ryddig i forhold til klager.

Avslutningsvis uttaler klager følgende:

”Sett fra mitt ståsted er det svært viktig at dommeren opptre upartisk og ryddig. Jeg mener at det også fra dommerens side bør være fokus på å strekke seg langt for nettopp å sikre seg at han har partenes fulle tillit. Når han derfor ikke finner det bryet verdt å svare på mine spørsmål og samtidig er så arrogant at han unnlater å gi meg noen begrunnelse for det, innrømmer jeg at jeg tar det ille opp. Jeg mener at det forsterker bekymringen for at han driver forskjellsbehandling når han nekter å justere verdier med utgangspunkt i mitt veivedlikehold og samtidig ikke gjør noen forsøk på å fastslå at fastsatte frister (denne gangen i vedtaks form) også må gjelde for C.

Jeg anmoder om at B erstattes som dommer i den aktuelle saken. Etter det inntrufne har jeg ingen tillit til hans integritet som dommer. Det er dessverre heller ingen ting som tyder på at han har det formatet som kreves for å lede en så stor sak. En revidert skifteplan skal etter planen legges fram 18.03.2010. Vi har allerede hatt store forsinkelser, så jeg mener det er grunn til å understreke at dette haster”.

Innklagede – jordskifterettsleder B – har i hovedsak vist til følgende:

”Det er i klagen antydning at jeg som dommer har gitt en av partene spesialbehandling. Dette vil jeg tilbakevise. Jeg har gjennom hele saken hatt sterk bevissthet på at ingen av partene skal få særbehandling i noen retning, og mener selv å ha lyktes i dette.

Som jeg har gitt uttrykk for i mitt brev datert 16.02.2010, er det en viktig del av dommerens jobb å ivareta veiledningsplikten retten har overfor partene, spesielt i en sak som D. Mitt inntrykk er at partene i saken generelt har vært tilfreds med at jeg som jordskiftedommer har vært tilgjengelig for å gi veiledning underveis i prosessen. Klagen kom derfor overraskende.

Første utkast til skifteplan ble lagt fram for partene i rettsmøte 08.10.2009. Som opplyst i klagen var det en dobbel høringsrunde, hvor første frist for partene til å komme med skriftlige merknader var 01.01.2010, og andre frist var 01.02.2010.

I første høringsrunde mottok retten 21 skriftlige merknader og 10 i andre runde. Både A og C deltok i begge runder. For ordens skyld kan opplyses at Cs uttalelse i andre runde er datert 31.01.2010, altså innenfor fristen.

A henvendte seg til meg i brev, datert 10.02.2010, da han hadde hørt at C hadde hatt møte med meg som jordskiftedommer i saken, jf vedlegg 1 til klagen. I mitt svarbrev, datert 16.02.2010, redegjorde jeg for at dette var en veiledningssamtale på linje med alle andre veiledninger jeg har gitt i sakens løp, jf vedlegg 2 til klagen.

Jeg kan til slutt opplyse at hittil siste rettsmøte i saken var 18.03.2010. Det var til sammen ca 20 parter til stede, dvs så godt som samtlige som er direkte berørt av jordskiftet. Jordskifteretten presenterte da revidert forslag til skifteplan for partene. Partene har nå fått frister til å komme med skriftlige merknader til det reviderte forslaget i en dobbel høringsrunde, før jordskifteretten konkluderer den nye eiendomssituasjonen. Rettens endelige beslutning, som kan angripes med rettsmidler, vil som sagt bli presentert for partene i rettsmøte, sannsynligvis 05.05.2010”.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

Det følger av domstoloven § 237 fjerde ledd at ”Dommeren må klages inn for Tilsynsutvalget innen tre måneder etter at forholdet som er grunnlag for klagen fant sted, eller etter at klageren ble kjent med eller burde vært kjent med dette forholdet”. Det er opp til utvalget selv å avgjøre om det vil ta opp til behandling en klage når denne fristen er utløpt. Under enhver omstendighet gjelder det en absolutt frist på ett år, jf. samme bestemmelse. Etter dette tidspunktet har utvalget ikke anledning til å behandle saken.

Klagers anførsler som knytter seg til dialog om hogst er angitt å ha skjedd ved sakens innledning. Dette er forhold som ligger utenfor lovens ettårsfrist, og denne delen av klagen blir dermed avvist fra behandling i Tilsynsutvalget.

Tilsynsutvalget har videre ikke kompetanse til å overprøve domstolenes rettslige og faktiske vurderinger i konkrete saker. Rettsavgjørelser kan bare prøves gjennom anvendelse av rettsmidler (anke, gjenåpning), og kan således ikke gjøres til gjenstand for vurdering i Tilsynsutvalget, jf. domstoloven § 236 fjerde ledd.

En beslutning om ikke å imøtekomme en anmodning om ny befaring hører til saksbehandlingen og kan overprøves i forbindelse med anke. Tilsynsutvalget kan derfor ikke behandle denne del av klagen.

For øvrig ligger dette forholdet utenfor domstollovens frist på tre måneder for inngivelse av klage jf. domstoloven § 237 fjerde ledd, og det foreligger ikke opplysninger som gir grunnlag for at utvalget likevel bør behandle klagen.

Det fremgår av lovforarbeidene jf. NOU 1999: 19 side 325 flg, særlig side 326 første spalte at Tilsynsutvalget forutsettes å kunne behandle ”uhøvisk eller utilbørlig” atferd fra dommerens side. Det uttales blant annet at:

”Dette innebærer bl.a. at grov, ubehøvlet opptreden fra en dommers side i et rettsmøte vil kunne gjøres til gjenstand for disiplinær forfølgning. Det samme må gjelde (andre) utslag av slett møteledelse...”

Det følger av dette at klagerens anførsler om arrogant opptreden i forbindelse med manglende besvarelse på henvendelse og forskjellsbehandling kan behandles av utvalget.

Tilsynsutvalget vil bemerke at det følger av god saksbehandlingsskikk å besvare henvendelser til domstolene, og også gi partene veiledning slik at de kan settes i stand til å ivareta sine interesser jf tvisteloven § 11-5. I saker med selvprosederende parter vil det være ekstra viktig med slik veiledning fra rettens side, jf. tvisteloven § 11-5 (6).

Utvalget kan ikke se at jordskifterettsleder B har unnlatt å besvare henvendelse fra klager. Det er i jordskifterettens brev av 16. februar 2010 til klager gitt en grundig redegjørelse for rettens veiledningsplikt som følger av tvistelovens bestemmelser og rettens praktisering av denne. Tilsynsutvalget legger til grunn at jordskifterettsleder B har gitt veiledning til parten C innenfor tvistelovens bestemmelser, og kan ikke se at det foreligger opplysninger i saken som kan tyde på at det har foregått en forskjellsbehandling av partene. Jordskifterettsleder B har i sitt brev til Tilsynsutvalget opplyst at Cs uttalelse i andre runde er datert 31. januar 2010, dvs innen den fastsatte frist.

Tilsynsutvalget for dommere finner det ikke godtgjort at jordskifterettsleder B har opptrådt på en slik måte at det utgjør brudd på god dommerskikk. Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor jordskifterettsleder B.

Avslutningsvis bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere ikke har myndighet til å beslutte skifte av dommer i en sak. Dersom klager har habilitetsinnsigelser mot dommeren må disse fremmes for jordskifteretten jf. domstoloven kap. 6.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan overprøves ved rettsmidler og forhold hvor klagefristen har utløpt.
2. Det foreligger forøvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor jordskifterettsleder B.